

Vzdělávání a profesní příprava osob se ZP

Kojenecký věk

- Aktivizace dítěte
- Povzbuzování v pohybu
- Důraz na samostatnost poznávání (různé druhy terénu)

Předškolní období

- Poznání většího prostoru (kaluže, bahno, písek)
- Běh s průvodcem (jiný pohyb)
- Potřeba neustálého popisu okolí
- Potřeba upozornit na zvuky a jejich původce

Školní věk

- Samostatný pohyb po známém prostoru
- Chůze po schodech
- Překážky a jejich překonávání
- Lokalizace směru zvuku
- Z které strany se na to podíváme???
- Věkové hledisko
 - MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK
 - STARŠÍ ŠKOLNÍ VĚK
 - ????????????
- Stupeň vzdělávání
 - ZÁKLADNÍ ŠKOLA
 - STŘEDNÍ ŠKOLA, SPECIALIZAČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ
 - VYSOKÁ ŠKOLA
 - VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

Mladší školní věk

nástup do školy:

Mladší školní věk

vhodná forma vzdělávání

- **speciální škola**
 - ✦ odlišnost školy, děti s podobným postižením, internát
- **integrace**
 - ✦ izolace ve skupině, úroveň kompetencí odlišná, od zdrav. spolužáků, sebeprosazení

Starší školní věk

sociální úkol – osamostatnění z vazby na rodinu a hledání vlastní identity

ukončení puberty - volba povolání a diferenciací zájmů

začlenění skrze volnočasové aktivity, oblékání

puberta pro ZP náročnější – nedostatek kompetencí, revolta, trvalost handicapu

vzdělávání v integraci – dobrý prospěch X špatný prospěch

Adolescence

Období vlastní identity a fáze přípravy na povolání

Na konci období –**zařazení mezi zdravé** (pro některé nová situace → krize identity)

Poslední šance uvolnění se z vazby na rodinu!!!

- ✦ vazba na skupinu stejně postižených (efekt similarity)
- ✦ vazba na skupinu zdravých (sociální strategie pro uspokojující vztahy)

Volba povolání

- odchod ze základní školy - eliminace rovnosti rolí žáka
 - přechod do zaměstnání
 - ✦ **plnoletost** - sociální i právní mezník

Hlediska pro výběr vzdělávání

- složky školní zralosti
- osobnostní rysy dítěte
- vybavení školy (materiální i personální)
- umístění školy
- akceptace vady dítětem a rodinou

Vzdělávání osob se ZP na základní škole (ZŠ)

- druh a stupeň vady zraku
- rámcový vzdělávací program pro základní školy
- klíčové kompetence (k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní)
- specifické kompetence (práce s pomůckami, POSP, atd.)

Základní škola pro zrakově postižené

Vyhláška č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami...

- Učební plán základní školy pro zrakově postižené – speciální podpora
 - předměty speciální péče
 - ✦ zraková stimulace
 - ✦ speciální příprava psaní a čtení bodového písma
 - ✦ práce s kompenzačními pomůckami
 - předměty psaní na počítači a práce na počítači
 - volitelné předměty
 - nepovinné předměty

Integrované vzdělávání

- podle Vyhlášky č. 73/2005 Sb. o přijetí rozhoduje ředitel školy se souhlasem zákonného zástupce
- podpora speciálně pedagogického centra
- faktory úspěšné integrace
 - týmová práce učitelů
 - žák s postižením
 - spolužáci
 - rodiče
 - ostatní odborníci

Podpora a specifika při výuce žáka se ZP

- **informovanost učitele** a spolužáků o problému postižení, sdělení samotného žáka
- **podmínky** pro vypracování úkolů
- správné osvětlení a optimální pracovní místo
- **začlenění** do aktivit třídy, využití dramatu a dalších alternativních výukových metod
- **verbalizace**, názornost, úprava textů, změna požadavků na zřetelnou práci
- Specifika výuky předmětů:

Prostorová orientace a samostatný pohyb

1 – 3 ročník (1hod/týden) – nácvik základních dovedností:

- ✦ Chůze v přímém směru (15 metrů)
- ✦ Odhad vzdálenosti chůze (1 m, 5 m, 10 m, 20 m)
- ✦ Odhad úhlů (90° / 180° - VPRAVO / VLEVO)
- ✦ Nácvik orientace ve třídě včetně nejbližšího okolí

=> **metoda:** trailling

- ✦ Nácvik základního pohybu po budově školy
- ✦ Cvičí se prostorová paměť a prostorová představivost
- ✦ Pohybová a smyslová příprava

4 – 5 ročník (1 hodina/týden):

- Zvládnutí techniky bílé hole
 - ✦ Metoda: Kluzná, Kyvadlová, Trojbodová
 - ✦ Držení hole: Horní, Boční, Tužkové
- Důraz na správné užívání hole ve vztahu k pohybu
- Orientace v budově školy
- Další rozvoj smyslů + základních dovedností
- Dopravní, výtvarná, rozumová a morální výchova
- 6 – 7 ročník (2 x 2 hodiny/měsíc)
- Příprava na zvládnutí orientace na obtížné trase

Důraz je kladen na:

- Tělesnou výchovu
- Zvýšení kondice a tělesného pohybu
- Trénink svalové relaxace
- Motivaci k samostatnému pohybu

- Práce s tyflografickými pomůckami
- Bezpečnost v silničním provozu
- Údržba hole, výběr oblečení
- Psychohygiena, ohleduplnost k okolí

8 – 9 ročník (2 x 2 hodiny/měsíc):

- Orientace na složité trase
- Nácvik až 5 tras různých délek a náročnosti
- Nácvik orientace v neznámém terénu za použití speciálních pomůcek, městské hromadné dopravy ...
- Nácvik pohybu v neznámých budovách
- Opakování všeho předešlého z minulých let

Vzdělávání na střední škole a profesní příprava

- Integrované vzdělávání
 - Speciální vzdělávání - Vyhláška č. 73/2005
 - ✦ SOU pro zrakově postižené
 - ✦ OU pro zrakově postižené
 - ✦ Praktická škola pro zrakově postižené
 - ✦ Gymnázium pro ZP
 - ✦ Střední odborná škola pro ZP
 - ✦ Konzervatoř pro ZP

Přehled vzdělávacích zařízení pro osoby se zrakovým postižením:

- **Gymnázium pro zrakově postižené a střední odborná škola pro zrakově postižené (Praha)** – gymnázium, obchodní akademie a obchodní škola
- **Střední škola Alovse Klara (Praha)** - keramická výroba, kartáčnické a košíkářské práce, keramik, čalouník, knihař, rekondiční a sportovní masér, textilní výtvarnictví
- **Konzervatoř Jana Deyla a střední škola pro zrakově postižené (Praha)** – hudba, zpěv, ladění klavírů a hudebně kulturní činnost
- Přehled vzdělávacích zařízení pro osoby se zrakovým postižením
- **Praktická škola** při Škole Jaroslava Ježka
- **Střední škola, základní škola a mateřská škola pro zrakově postižené (Brno)** – obchodní akademie, sociální péče, masér sportovní a rekondiční masér, práce ve zdravotnických zařízeních, tkalcovské práce
- třídy obchodní akademie při
- **Obchodní akademii Opava**

Vzdělávání dospělých

- Vysoké školy
 - Střediska pro pomoc studentům

Rekvalifikační kurzy

- Telekomunikace
- IT
- Masérské kurzy
- Pomocné práce – košíkářství, keramika, kartonáž ...

Péče o dospělé se získaným postižením

- Pobytové rehabilitační a rekvalifikační středisko pro nevidomé Dědina
 - Sociální rehabilitace

- Pracovní rehabilitace
- Sociálně terapeutické dílny
- Tyfloservis

Tyflocentrum

Tyflokabinet

Další neziskové společnosti